

Sophronia ascalis (GOZMÁNY, 1951) (Lepidoptera:
Gelechiidae) – nowy dla fauny Polski gatunek motyla

Sophronia ascalis (GOZMÁNY, 1951) (Lepidoptera: Gelechiidae)
– new moth species to the Polish fauna

Marek HOŁOWIŃSKI

ul. Polna 5, 22-235 Hańsk, e-mail: holowinskim@tlen.pl

ABSTRACT: *Sophronia ascalis* (GOZMÁNY, 1951) has been collected in a xerothermic habitat near Chełm (SE Poland). The species is new to the Polish fauna.

KEY WORDS: Lepidoptera, Gelechiidae, *Sophronia ascalis*, new record, E Poland.

Polska wschodnia i południowo-wschodnia ma wiele dobrze zachowanych siedlisk z bogatą florą, a co z tym się wiąże bogatą fauną motyli, zwłaszcza środowisk kserotermicznych. Wiele gatunków występuje w Polsce tylko tutaj. Do takich gatunków należy *Sophronia ascalis*, który został po raz pierwszy stwierdzony na obszarze Polski. Motyl ten został opisany z Węgier (GOZMÁNY 1951) ale okazało się że występuje także w innych krajach środkowej i wschodniej Europy. Znany jest obecnie z Niemiec, Czech, Słowacji, Austrii, Słowenii, Chorwacji, Rumunii i Macedonii (KARSHOLT 2013). W rejonie występowania jest na ogół lokalny ale na ciepłych stanowiskach Czech i Słowacji bywa liczny (ELSNER i in. 1999). W Polsce stwierdzony został w okolicach Chełma, w województwie lubelskim:

– FB66 Zawadówka, 2 VII 2016, 1♀, do światła, leg. M. HOŁOWIŃSKI (Ryc.).

Motyl złowiony został na skraju torfowiska węglanowego w pobliżu rezerwatu Torfowisko Sobowice. Ekran ustawiony był na łące kośnej, obniżającej się w kierunku rezerwatu. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdowały się zarośla krzewiastych wierzb i olch.

Ryc./Fig. *Sophronia ascalis* (GOZM.) ♀, Zawadówka.

Gatunek jest podobny do *Sophronia humerella* (DENIS & SCHIFFER-MÜLLER, 1775) i *Sophronia sicariellus* (ZELLER, 1839), ale jest od nich nieco większy – rozpiętość skrzydeł wynosi 16 mm. Ponadto przy wierzchołku przedniego skrzydła brak jest białych ukośnych kresek, występuje natomiast brązowa linia biegnąca do wierzchołka skrzydła. Oznaczenie gatunku potwierdzono w oparciu o budowę aparatu genitalnego. Stadia preimaginalne i bionomia są nieznane. Gatunek jest związany ze stanowiskami kserotermicznymi, takimi jak suche łąki, zarośla i parki. (ELSNER i in. 1999). Stanowisko *S. ascalis* w okolicach Zawadówki jest oddalone o ponad 300 km na północny wschód od dotychczas znanych w Europie. Rezerwat Torfowisko Sobowice jest obiektem z dobrze poznaną fauną motyli. Mało prawdopodobne jest zatem przeoczenie tak charakterystycznego gatunku. Zapewne motyl pojawił się tu w wyniku ekspansji związanych ze zmianami klimatycznymi. Jest zatem możliwe znalezienie kolejnych osobników tego gatunku zarówno na tym stanowisku, jak i w innych miejscach w południowo-wschodniej Polsce.

SUMMARY

During an inventory work on moths in xerothermic habitats of SE Poland, one specimen of *Sophronia ascalis* was collected on the verge of a calcareous fen near Chelm. The species is new to the Polish fauna. The locality is situated northernmost in the whole distribution range of this species.

PIŚMIENICTWO

- ELSNER G., HUEMER P., TOKAR Z. 1999: Die Palpenmotten (Lepidoptera, Gelechiidae) Mitteleuropas. Bestimmung – Verbreitung – Flugstandort – Lebensweise der Raupen, Bratislava, 208 ss.
- GOZMÁNY L.A. 1951: Neue Kleinschmetterlinge I. Folia Entomologica Hungarica. Series nova, **4** (3): 17-24.
- KARSHOLT O. 2013: Fauna Europaea: Gelechiidae. [W:] O. KARSHOLT, E.J. van NIEUKERKEN (eds.): Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.6, <http://www.fauna-eu.org>.